

Sygn. akt III CZ 389/22

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Pierwszy Prezes SN Małgorzata Manowska (przewodniczący)

SSN Marcin Krajewski

SSN Ewa Stefańska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa P. F.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 24 listopada 2022 r.,
zażalenia powoda
na wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 28 kwietnia 2022 r., sygn. akt I ACa 12/22,

1) oddała zażalenie;

**2) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w
sprawie.**

UZASADNIENIE

Powód P. F. domagał się ustalenia nieważności umowy o kredyt hipoteczny zawartej 16 lipca 2008 r. z pozwaną Bank S.A. w W. oraz zasądzenia na jego rzecz od strony pozwanej kwoty 212 196,93 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 21 lipca 2020 r. do dnia zapłaty. Powód sformułował także żądanie ewentualne.

Wyrokiem z 28 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z 11 października 2021 r., którym uwzględniono powództwo w całości w zakresie żądania głównego, i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Powód wniósł zażalenie, w którym zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego oraz domagał się jego uchylenia w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Zarzucił naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. poprzez dokonanie niewłaściwej oceny prawnej sprawy i w konsekwencji przyjęcie, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

W odpowiedzi pozwany wniósł o oddalenie zażalenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze Sądu Najwyższego wyjaśniono, że kognicja Sądu Najwyższego, jako sądu rozpoznającego zażalenie na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., jest wąska i ogranicza się wyłącznie do ustalenia, czy Sąd drugiej instancji prawidłowo zakwalifikował procesowe podstawy do wydania wyroku kasatoryjnego określone w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Zażalenie nie jest środkiem prawnym służącym badaniu materialnoprawnej podstawy zaskarżonego orzeczenia, a poza zakresem kontroli Sądu Najwyższego pozostaje prawidłowość stanowiska prawnego sądu odwoławczego co do *meritum* sprawy (zob. m.in. postanowienia SN z 15 lutego 2013 r., I CZ 5/13, i z 21 maja 2015 r., IV CZ 10/15, oraz powołane w nich orzeczenia).

Skarżący zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. poprzez wadliwe przyjęcie, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Pojęcie nierozpoznania istoty sprawy interpretowane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia polegająca na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, na zaniechaniu zbadania materialnej podstawy żądania albo oceny merytorycznych zarzutów strony, przy bezpodstawnym przyjęciu, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. m.in. postanowienie SN z 23 września 1998 r., II CKN 897/97 oraz wyroki SN z 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00 i z 12 listopada 2007 r., I PK 140/07). Nierozpoznanie istoty sprawy ma miejsce także w razie

dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej żądania bez ustalenia podstawy faktycznej, co wymagałoby czynienia kluczowych ustaleń po raz pierwszy w instancji odwoławczej. W takiej sytuacji uzasadnione jest uchylenie orzeczenia sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ze względu na respektowanie uprawnień stron do ewentualnej powtórnej kontroli instancyjnej wyników postępowania dowodowego i ustaleń będących podstawą faktyczną orzeczenia (zob. m.in. postanowienia SN z 26 lutego 2020 r., V CZ 6/20; z 25 września 2020 r., IV CZ 52/20; z 10 maja 2021 r., I CZ 30/21).

Sąd Okręgowy uwzględnił roszczenie główne (ustalił nieważność umowy o kredyt hipoteczny i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 212 196,93 zł z odsetkami), a zatem nie rozstrzygał o roszczeniach ewentualnych, obejmujących żądanie ustalenia bezskuteczności wskazanych postanowień umownych i zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kwoty 95 115,49 zł z odsetkami. Sąd Apelacyjny zakwestionował jednak uwzględnienie przez Sąd Okręgowy powództwa w zakresie roszczenia głównego, w efekcie czego może zaktualizować się konieczność rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji roszczeń ewentualnych, które dotychczas, z uwagi na przyjętą wykładnię prawa materialnego, nie stanowiły przedmiotu rozstrzygnięcia tego Sądu (zob. postanowienie SN z 25 marca 2022 r., III CZ 123/22). W świetle przedstawionej przez Sąd drugiej instancji merytorycznej oceny dochodzonego przez powódkę roszczenia głównego – która to ocena nie podlega badaniu przez Sąd Najwyższy – istniały podstawy do przyjęcia, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał w pełni istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., a orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawił, zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 394¹ § 3 k.p.c., sądowi, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie

[SOP].

[f.n]

